

במדינה

(המשך מעמוד 4)

כך חיבר חיים כהן את הטיוטה הראשונה של חוק חדש. חידושי, שנבעו במישרין מ- לקח משפטי קסטנר ועמוס:
1. הגבלת חקירת השתייכות, כך שאי אפשר יהיה להבא לעמוד על יושרו של העד ועל אפיו.
2. חיסול פומביות המשפט, עלידי אי סדר פירסום העדויות ופסקי הדין.
3. הטלת עונש גם על פירסום דברי אמת.
4. הדרישה כי הנאשם יוכיח כי כבר בעת הפירסום היו בידיו כל הראיות - כדי להכריחו לגלות מקורות אינפורמציה.
אילו היו סעיפים אלה קיימים בימי משפט קסטנר ועמוס, הייתה התביעה מנצחת בשניהם באופן אוטומטי.

הממשלה

אנאמז'יה של הוק

הצעת חוק לשון הרע בנוייה שכבות שכבות, כמו תל ארכיאולוגי. השיבה הי- תחתונה הנוחה עוד לפני שמונה שנים.

זקן ירושלמי בשם מלכיאל גרינבלד הפיץ עלון משוכלל קטן, בו השמיץ קשות עולה הונגרי בשם ישראל קסטנר, שהיה דובר משרד המסחר והתעשייה. העלון לא עורר שום רושם. קסטנר לא הגיב. אולם הבוס שלו, שר המסחר והתעשייה דוב יוסף, הכריח את היועץ המשפטי להגיש משפט פלילי נגד גרינבלד.

משפט קסטנר הוכיח דבר אחד: במצב החוקי הקיים, אסור לאדם להגיש משפט דיבה אם ידיו אינן נקיות. אמנם לא היו בידו גרינבלד הוכחות ממשיות לאמיתות האשמותיו בשעה שכתב אותן. אולם פרקי ליט מוכשר שבר את קסטנר בחקירת שתי

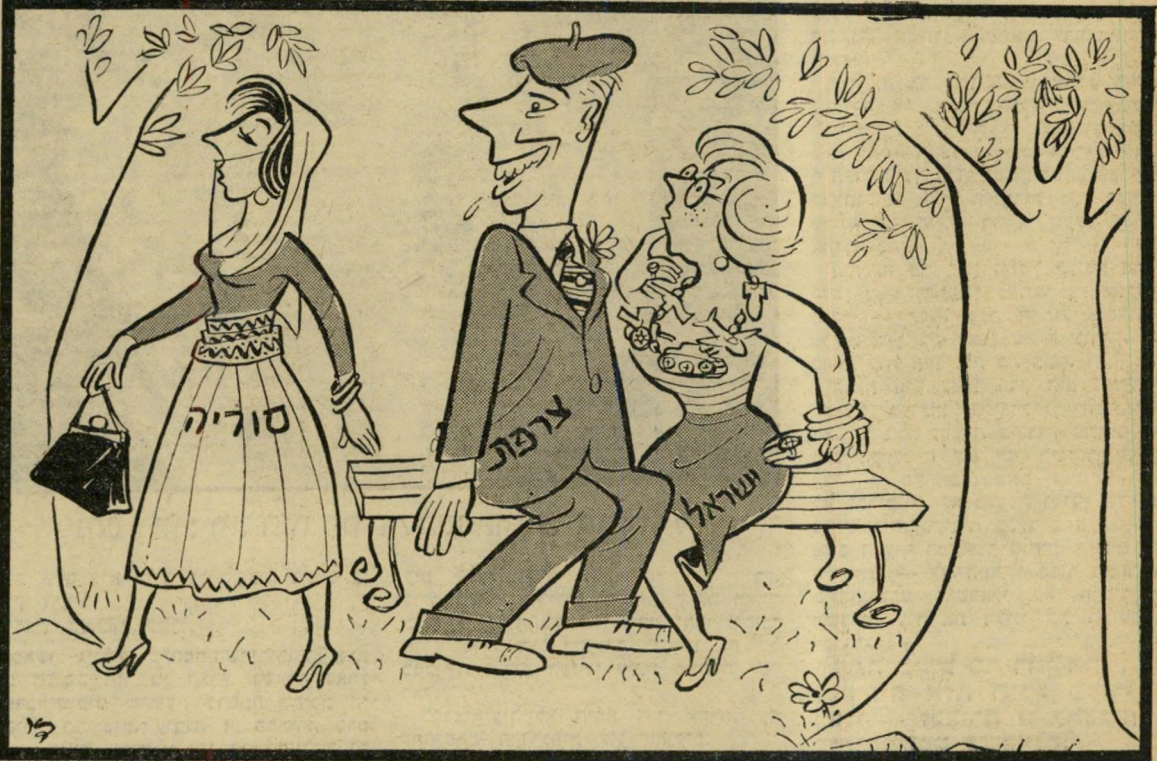
מאחורי הקלעים תעלה בחוגי הממשלה ההצעה לבצע את פסקידין אייכמן בירייה, ולא בתלייה. בעלי ההצעה מעדיפים צורת המתה שלא תהיה קשורה במקום קבוע, בתליין מקצועי ובמיתקן של קבע. הם מבקשים לשכנע את ראש-הממשלה לקבל את דעתם בשני נימוקים: (א) הדבר יעורר בעולם רושם פחות שלילי מאשר תלייה, ו(ב) אפשר יהיה להרכיב כיתת-אש מיוצאי כל ארצות הפזורה, ובצורה זו להפיג את אהדת יהודי העולם במעשה זה.

מפ"ם עומדת להגיש הצעה לתיקון מקיף של חוק העכ"ר רות נגר כשהחוק המדינה. הצעה זו לא תצטמצם בסעיף שעל פיו נשפט אהרון כהן, אלא תעביר רביזיה כללית על כל סעיפי החוק. יתכן כי פעולת מפ"ם תהייה מתואמת עם פעולות של מפלגות אחרות, כגון מק"י והליברלים, המתכוננות אף הן להציע הצעות לתיקונים נרחבים.

יתכן מאד כי "חוק לשון הרע" לא יונח שוב על שולחן הכנסת בעתיד הנראה לעינינו. סגריי ישראל בחוק-לארץ הבטיחו לעורכי עיתונים חשובים, בשיחות פרטיות, סי ההצעה תיגנז בכלל. גם שרת

החוק סבורה שכל הצעה מתוקנת תעורר מחדש את זעם העתונות העולמית, שהיא עתה ערה לעניין זה. לעומת זאת ישתדלו אנשי בן-גוריון להעביר בקרוב הצעה מתוקנת, מתוך תקווה שחוק הסופנה רק נגד העתונים המקומיים לא יעורר תגובה בעתונות העולמית.

אם תוכיח שביתת ארבעי-השעות כיום רביעי זה, כי פועלי ישראל מוכנים ברצינות למאבק למען שמירת רמת השכר, עלולה לפרוץ בקרוב שביתה כללית לזמן בלתי-מוגבל.
לנבי יומי השביתה השבוע, אין היא אלא חזרה-כללית, שתעמיד את הכוחות במיבחן ממשי. לעומת זאת ינסו המפלגות המתונות, ובראשן אחדות-העבודה, להפסיק את השביתות, להחזיר את המאבק למסלול של דיון בהסתדרות. כדי

העין הנודדת

למנוע התפרקות הקואליציה הממשלתית, ואולי גם פירוד רציני בהסתדרות.

ארגון המשתכנים עשוי להפוך לגוף של קבע. ארגון זה, שקם באופן ספונסאני לטיפול בבעיית המשכנתאות הצמודות-לדולר למחרת הפיחות, הצליח עד כדי כך, שכמה מיוזמיו דנים באפשרות להפכו לארגון ארצי קבוע, שיטפל בכל בעיותיהם של דיירי שיכונים ותיקים וחדשים, כגון איכות הבנייה בשיכונים חדשים, צפיפותם, צורתם, תנאי המשכנתאות וכו'. נדונה גם האפשרות להקים בצד הארגון קרן למתן הלוואות למשתכנים בריבית נמוכה.

הפערה הציבורית סביב פרשת חטיפתו של יוס'ה שוחמבר תתעורר מחדש בשבוע הבא. אם לא יוחזר הילד עד יום חמישי הבא, המועד שנקבע כהפגנה במערכת החזרות, עומדים מספר ארגוני נוער, בצירוף תלמידי בתי-הספר התיכוניים, לערוך הפגנות מחאה. כמו כן קרוב לוודאי שהוריו של יוס'ה יגישו שורת תביעות אזרחיות פרטיות נגד תושבי מושב קוממיות, אותם הם רואים כאחראים להיעלמו של בנם.

קיימים סיכויים רציניים כי יועלזו תעריפי-הדואר לחו"ל. פיחות הלירה גורם להפסדים ניכרים לדואר הישראלי, החייב לסלק את הפרשי הדואר הבינלאומי בפרנקים שווייצריים. לעומת זאת, אפשר להניח כי תעריפי הדואר בפנים הארץ לא יועלו בינתיים.

מומחה לעסקי-ביש. הצעת-חוק זו לא הובאה מעולם לקריאה בכנסת. היו לכך כמה סיבות.

אחרי מפלותיו הגישנות כיועץ המשפטי, נמערער מעמדו של חיים כהן. גברה הדעה כי לכהן חסר חוש פוליטי, וכי הוא מס- תבן תמיד בעסקי-ביש. הממשלה חששה כי הגשת הצעת-החוק שלו רק תעורר סערה נוספת. בימים ההם, לפני השתלטותו הגמורה של בן-גוריון בפא"י ועלית נגרי-תצורה, לא הוכשרה עדיין הקרקע לחוק. גם הצורך המידי נעלם. אחרי משפט עמוס בן-גוריון, לא בא משפט חוש מסוג זה. כי העולם הזה, והחוגים הקרובים לו בדעותיהם, החליטו כי שוב אין טעם לשים את הדגש על פרשות-שחיתות בודדות, ותחת זאת יש לחשוף את מהות המיסטר המולידן. עונת המשפטים הציבוריים הגדולים חל- פה, והצעת-החוק נגנזה, למרות שעברה כמה וכמה עיבודים.

הכרזת מלחמה. היא נשארה במגירה עד למחרת פרשת-לבון. או הוצאה שוב - אולם הפעם היו לה כוונות שונות לגמרי. בפרשת-לבון בלט תפקידה המכריע של העתונות החופשית, שגיבשה את חזית הלר- חמים נגד קנוניות נערי-החצר. בשיניים חורקות קרא בן-גוריון מדי בוקר את העתונים, שהכריחו את המפלגות להיאבק, ושהקימו תנועה ציבורית אדירה. ביחוד גברה שינאתו להעולם הזה ולמעריב.

כבר למחרת יום הבחירות לכנסת החמי- שית, כשרק הסתמנה המפלה הגדולה של מפא"י, ועוד טרם הובטח כי מפא"י תצליח להקים קואליציה חדשה, סיכם בן-גוריון את דעתו בפומבי. בהודעתו הודיע כי מפא"י נחלה מפלה, יען כי "קמה חזית של שינאה והשמצה של כל המפלגות נגד מפא"י, ש- הנהלה בסגנונו של שבועון מסיים." (ה- עולם הזה 1250). זאת הייתה הכרזת מלחמה. למשרד המשפטים ניתנה הוראה פשוטה ומפורשת: להביא לחיסולו של העולם הזה, ולקצץ את הכפויים גם לשאר העתונים במדינה, כדי שפרשת-לבון לא תישנה.

שיכבה ער גבי שיכבה. דוב יוסף וגדעון האוזנר שלפו מן המגירה את ה- טיוטא האחרונה, שהוכנה בימי כהונתו של פנחס רוזן (ראה הנידון), והתאימו אר- תה לתפקיד החדש. כך נוספה לשיכבה ה- קודמת, שנועדה למטרה אחרת, שיכבה חדשה לגמרי.

דוב יוסף אינו יודע חוכמות אילו עיר בד הצעת-חוק פשוטה וחדשה, המכוננת נגד העולם הזה בלבד, יתכן ולא היה מעור- רר תגובה כה מוחצת. אולם שר-המשפטים, המצטיין בפסיכולוגיה של מושל-מחוז קולר, ניאל, החליט לנצל את ההזדמנות כדי לה- רוג את כל הזבובים במכה אחת. על כן הכניס לחוק לא רק את כל החומ- רות הקיימות בחוקים המנדטוריים הישנים (ושנשכחו מזמן, מפני שלא הופעלו מעור- לם), ולא רק את המצאותיו של חיים כהן, אלא הוסיף כמה וכמה נקודות חדשות. בין השאר:

- סעיף המאפשר לכלוא אדם בשל השמצת מת - דבר שימנע כל אפשרות לכתוב היסטוריה חופשית.
• הוראות חדשות לסגירת עתונים.
• סעיף מזור המאפשר לכלוא אנשים המוציאים לשון-הרע על "המדינה" בחוץ- לארץ.
• כוורת דבורים. סעיף אחרון זה היה פיסגת הסימטום הפוליטי. כי הוא הוסיב

* הודיעה תצפית העולם הזה (1263) באמצע נובמבר, 1961: "מתנבשת מערכת גדולה חדשה של נערי החצר של בן-גוריון נגד העולם הזה... בין השאר הוטל על היועץ המשפטי, געון האוזנר, למצוא בכל מחיר דרך חוקית לכשהי כדי להנחית מכה על העתון. האוזנר שוקד על מדוכה זו מזה כמה זמן."